

ประกาศโฆษณาการรับขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

เลขที่คำขอ 61100185 วันที่ยื่นคำขอ 24 กรกฎาคม 2561
สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ชมพู่คลองหาด หรือ Khlong Hat Rose Apple หรือ Chompoo Khlong Hat
รายการสินค้า ชมพู่
ผู้ขอขึ้นทะเบียน จังหวัดสระแก้ว
ที่อยู่ ศาลากลางจังหวัดสระแก้ว ถนนสุวรรณศร ตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว
จังหวัดสระแก้ว

1. คุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะของสินค้า

คำนิยาม

ชมพู่คลองหาด หรือ Khlong Hat Rose Apple หรือ Chompoo Khlong Hat หมายถึง ชมพู่พันธุ์ทับทิมจันทร์ มีลักษณะผลทรงระฆังคว่ำ ตรงกลางคอดเด่นชัด ผิวสีแดงสดถึงแดงเข้ม เนื้อในสีเขียวอมขาว เนื้อหนา แน่น กรอบ ไม่ฉ่ำน้ำ เมล็ดลึบหรือไม่มีเมล็ด รสชาติหวาน ปลุกในขอบเขตพื้นที่ 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอคลองหาด อำเภอเขาฉกรรจ์ อำเภอเมืองสระแก้ว อำเภอวังน้ำเย็น อำเภอวังสมบูรณ์ อำเภอวัฒนานคร และอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

ลักษณะของสินค้า

(1) พันธุ์ชมพู่ : พันธุ์ทับทิมจันทร์

(2) ลักษณะทางกายภาพ

- รูปทรง ผลใหญ่ ทรงระฆังคว่ำ ตรงกลางคอดเด่นชัด
- ผิว สีแดงสดถึงแดงเข้ม
- เนื้อ เนื้อในสีเขียวอมขาว เนื้อหนา แน่น กรอบ ไม่ฉ่ำน้ำ
- เมล็ด เมล็ดลึบหรือไม่มีเมล็ด
- รสชาติ หวาน

(3) ลักษณะทางเคมี

- ค่าความหวาน ไม่น้อยกว่า 10 องศาบริกซ์

2. กระบวนการผลิต

วัตถุดิบ

ชมพู่คลองหาด ผลิตจากต้นพันธุ์ชมพู่พันธุ์ทับทิมจันทร์ ซึ่งได้จากการขยายพันธุ์ด้วยวิธีการเสียบยอดบนต้นต่อชมพู่ที่มีอายุไม่น้อยกว่า 1 ปี หรือวิธีการตอนกิ่งจากต้นที่ให้ผลแล้ว หรือวิธีการทาบกิ่งจากต้นที่ได้จากการเสียบยอด หรือวิธีการอื่นที่ไม่ทำให้ลักษณะของพันธุ์เปลี่ยนแปลงไป ที่มีความสมบูรณ์และแข็งแรง โดยต้นพันธุ์ดังกล่าว ต้องมาจากพื้นที่จังหวัดสระแก้ว หรือจากแหล่งอื่นที่เชื่อถือได้ เช่น หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดปราจีนบุรี เป็นต้น

การปลูก

(1) ฤดูกาลปลูก สามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี โดยช่วงเวลาที่เหมาะสม คือ ช่วงฤดูฝน ประมาณเดือน พฤษภาคมถึงตุลาคม

(2) การเตรียมพื้นที่ ทำการไถพรวนและปรับปรุงดินตามความเหมาะสมของพื้นที่ โดยเว้นระยะห่างระหว่างต้นประมาณ 6 x 6 เมตร หรือ 8 x 8 เมตร หรือพิจารณาตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่

(3) วางต้นพันธุ์บริเวณกลางหลุมปลูก โดยให้ระดับของดินในถุงสูงกว่าระดับดินปากหลุมเล็กน้อย กดดินให้แน่น จากนั้นใช้ไม้ปักและผูกเชือกยึดเพื่อป้องกันลมโยก และรดน้ำให้ชุ่ม

การดูแลรักษา

(1) การให้น้ำ ควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ โดยพิจารณาตามสภาพการอุ้มน้ำของดินและระยะการเติบโตของต้นชมพู

(2) การใส่ปุ๋ย ให้ใส่ตามระยะพัฒนาการของต้นชมพู ไม่น้อยกว่า 3 ครั้งต่อปี ได้แก่ ระยะบำรุงต้น ระยะสร้างตาดอก และระยะบำรุงผล โดยประเภทและปริมาณปุ๋ยที่ใช้ให้พิจารณาจากสภาพความสมบูรณ์ของดินหรือความสมบูรณ์ของต้น

(3) การแต่งข้อผลและการห่อผล เมื่อชมพูเริ่มติดดอก ให้ทำการแต่งข้อผลให้เหลือประมาณข้อละ 3 - 4 ผล หรือพิจารณาตามความเหมาะสม จากนั้นทำการห่อผลด้วยวัสดุที่ไม่ดูดซับความชื้น สามารถระบายน้ำออกได้ เช่น ถุงห่อผลไม้ เป็นต้น สำหรับการห่อผลในช่วงฤดูร้อนให้ดำเนินการห่อหลังเกสรร่วงประมาณ 7 - 10 วัน หรือพิจารณาตามความเหมาะสมของสภาพอากาศ

(4) การตัดแต่งกิ่ง ควรตัดแต่งกิ่งเพื่อให้ทรงพุ่มโปร่ง แสงแดดสามารถส่องถึงกิ่งด้านใน และควบคุมความสูงของทรงพุ่มไม่ให้สูงเกินไป เพื่อความสะดวกในการดูแลรักษา การห่อผล และการเก็บเกี่ยว

(5) กำจัดวัชพืชอย่างสม่ำเสมอ โดยช่วงระยะติดผลเลือกใช้วิธีการที่ไม่ส่งผลกระทบต่อผลชมพู

(6) การป้องกันและกำจัดโรคพืชรวมถึงศัตรูพืช ให้ใช้วิธีที่เหมาะสมและไม่ส่งผลกระทบต่อผลชมพู

การเก็บเกี่ยว

(1) ระยะเวลาที่เหมาะสมในการเก็บเกี่ยว อยู่ระหว่างเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤษภาคมของปีถัดไป

(2) การเก็บเกี่ยวจะเริ่มดำเนินการหลังดอกบาน 30 - 35 วัน หรือหลังห่อผล 25 - 30 วัน โดยสังเกตจากผลมีขนาดใหญ่ขึ้น หรือผิวเปลี่ยนเป็นสีแดงสดหรือแดงเข้ม

(3) วิธีการเก็บเกี่ยว ใช้อุปกรณ์มีคมตัดบริเวณข้อผล และใช้ภาชนะบรรจุรองรับผลขณะเก็บเกี่ยว เพื่อป้องกันผลชมพูช้ำหรือเสียหาย

(4) เมื่อเก็บเกี่ยวผลชมพูแล้วนำมาคัดขนาด และคัดแยกผลที่มีตำหนิหรือไม่มีคุณภาพออก จากนั้นนำผลที่ผ่านการคัดแยกแล้วบรรจุในภาชนะซึ่งปูรองพื้นด้วยวัสดุที่สามารถป้องกันไม่ให้ผลชมพูช้ำหรือเสียหาย เช่น กระดาษ ใบตอง เป็นต้น

การเก็บรักษา และการขนย้าย

(1) ควรเก็บในที่ร่ม หลีกเลี่ยงการถูกแสงแดด และขณะขนย้ายต้องปฏิบัติอย่างระมัดระวัง โดยใช้ภาชนะบรรจุที่สามารถป้องกันความเสียหายได้

(2) กรณีส่งออก ผลชมพูควรเก็บรักษาในอุณหภูมิประมาณ 5 องศาเซลเซียส หรือใช้วิธีการอื่นที่ช่วยรักษาคุณภาพของชมพูไว้ได้นานขึ้น

การบรรจุหีบห่อ

(1) รายละเอียดบนฉลากหรือบรรจุภัณฑ์ให้ประกอบด้วยคำว่า “ชมพู่คลองหาด” หรือ “Khleng Hat Rose Apple” หรือ “Chompoo Khleng Hat”

(2) ให้ระบุ ชื่อ ที่อยู่ เบอร์ติดต่อ ของผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการค้า หรือข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค และสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดสระแก้วตั้งอยู่ในภาคตะวันออกของประเทศไทย สภาพภูมิประเทศในแหล่งภูมิศาสตร์ทั้ง 7 อำเภอ โดยรวมเป็นพื้นที่ราบถึงที่ราบสูง มีภูเขาสูงสลับเนินเขา พื้นที่ตอนบนส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ภูเขา โดยมีเทือกเขาบรรทัดเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำบางปะกง ทางตอนใต้เป็นพื้นที่ราบสูงและที่ราบเชิงเขาลาดเทไปยังตอนกลางของจังหวัด ส่วนพื้นที่ราบตอนกลางมีลักษณะลาดเทไปทางทิศตะวันออกและทิศตะวันตก และมีเนินเขากระจายอยู่ทั่วไป ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย ดินร่วนปนทรายปนกรวด และลูกรังสีน้ำตาล สีน้ำตาลอ่อน และสีชมพูโดยในแต่ละชั้นดินมีการเกาะตัวกันอย่างหลวม ๆ และมีการระบายน้ำดี

ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศในแหล่งภูมิศาสตร์ทั้ง 7 อำเภอ แบ่งออกเป็น 3 ฤดูกาล ได้แก่ ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ โดยเป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุม แต่เนื่องจากอยู่ในละติจูดที่ค่อนข้างห่างจากศูนย์กลางของบริเวณความกดอากาศสูง และมีเทือกเขาทางตอนเหนือของจังหวัดขวางกั้น มวลอากาศเย็นที่แผ่ลงมาไม่มากนักทำให้อุณหภูมิไม่หนาวเย็นมาก ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม โดยมีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป และฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม อากาศมีความชุ่มชื้นขึ้น และมีฝนตกหนาแน่นในช่วงเดือนสิงหาคมและกันยายน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 982 – 1,721 มิลลิเมตรต่อปี อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.81 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 34.93 องศาเซลเซียส ซึ่งมีอุณหภูมิที่ค่อนข้างสูงกว่าพื้นที่อื่นในทุกฤดู

ด้วยลักษณะดังกล่าว ซึ่งเป็นพื้นที่ราบสูงและที่ราบเชิงเขาลาดเทไปยังตอนกลางของจังหวัดและเป็นแหล่งต้นน้ำสำคัญ ส่งผลให้ได้รับตะกอนดินและอินทรีย์วัตถุจากน้ำฝนและน้ำจากภูเขา ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ และมีการสะสมอินทรีย์วัตถุจากธรรมชาติอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของชมพู่คลองหาด นอกจากนี้ชุดดินบริเวณแหล่งผลิตยังมีธาตุอาหารสำคัญ ได้แก่ โพแทสเซียม ซึ่งช่วยสร้างผนังเซลล์ให้แข็งแรง ทำให้เนื้อผลมีความแน่นและกรอบ อีกทั้งพื้นที่มีความลาดเอียงเล็กน้อย ดินระบายน้ำได้ดี และมีสภาพอากาศแบบร้อนชื้นสลับร้อนแล้ง อุณหภูมิค่อนข้างสูงตลอดทั้งปี ปริมาณฝนค่อนข้างน้อย ส่งผลให้ชมพู่คลองหาดมีความแห้ง ไม่ฉ่ำน้ำ และฤดูแล้งที่มีแดดจัดส่งผลให้ผิวชมพู่มีสีแดงสดถึงแดงเข้ม ด้วยองค์ประกอบดังกล่าว และการดูแลรักษาของเกษตรกร ชมพู่คลองหาดจึงมีลักษณะพิเศษ คือ เนื้อหนา แน่น กรอบ ไม่ฉ่ำน้ำ เมล็ดลีบหรือไม่มีเมล็ด รสชาติหวาน อันเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นทั้งด้านคุณภาพและรสชาติ

ประวัติความเป็นมา

ชมพูในจังหวัดสระแก้ว เริ่มมีการปลูกเมื่อราวปี พ.ศ. 2524 – 2525 โดยนายนิมิตร เกิดอุบล ชาวอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ได้อพยพถิ่นฐานมาอาศัยที่บ้านหนองตะเคียน ตำบลไทยอุดม อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว และได้บุกเบิกการปลูกชมพูเป็นครั้งแรกในพื้นที่ การริเริ่มดังกล่าวได้ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจแก่เกษตรกรในท้องถิ่นหันมาสนใจพืชเศรษฐกิจชนิดนี้ และนำไปสู่การขยายพันธุ์ชมพู โดยเฉพาะพันธุ์ทุลเกล้า ที่ได้รับความนิยมในระยะแรก ในปี พ.ศ. 2538 เกษตรกรกลุ่มหนึ่งได้เดินทางไปศึกษาดูงานที่ประเทศอินโดนีเซีย และได้นำชมพูพันธุ์ชิตากลับมาปลูกในประเทศไทย โดยมีการปรับชื่อพันธุ์ตามท้องถิ่น เช่น “ทองสามสี” จังหวัดราชบุรี “จิตรา” จังหวัดนครปฐม และ “ทับทิมจันทร์” จังหวัดจันทบุรี เป็นต้น ต่อมานายยุทธนา ทศมากร ได้อพยพถิ่นฐานจากจังหวัดตราดมาอาศัยในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ได้ปลูกชมพูพันธุ์ทุลเกล้าและทดลองนำพันธุ์ชมพูต่าง ๆ เข้ามาปลูกเพิ่มเติม และในปี พ.ศ. 2540 ได้นำพันธุ์ทับทิมจันทร์จากอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรีมาทดลองเสียบยอดเข้ากับต้นพันธุ์ทุลเกล้าที่ปลูกอยู่เดิม ส่งผลให้สามารถเก็บผลผลิตได้ภายในระยะเวลา 3 เดือน โดยผลผลิตมีลักษณะ คือ ผลสีแดงสดถึงเข้ม รสชาติเข้มข้น เนื้อในสีเขียวยอมขาว และมีเมล็ดลีบหรือไม่มีเมล็ด แตกต่างจากชมพูพันธุ์อื่น ๆ ที่มีการปลูกในพื้นที่ทำให้การขยายพันธุ์ดังกล่าวแพร่หลายอย่างรวดเร็วและกลายเป็นลักษณะเฉพาะของชมพูคลองหาด อีกทั้งวิธีการปลูกของเกษตรกรมีลักษณะแตกต่างจากพื้นที่ในภาคกลาง คือ ไม่ยกร่องสวน ประกอบกับภูมิอากาศมีสภาพแห้ง ส่งผลให้ผลผลิตมีเนื้อแห้ง ไม่ฉ่ำน้ำ แต่รสชาติเข้มข้น เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

ด้วยลักษณะพิเศษดังกล่าวทำให้ชมพูที่ปลูกในอำเภอคลองหาดเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง สามารถจำหน่ายในชื่อ “ชมพูคลองหาด” ได้ในราคาที่สูงกว่าชมพูทั่วไป 2 - 3 เท่า และบางส่วนยังถูกส่งออกไปยังต่างประเทศเพื่อรองรับความต้องการของผู้บริโภคที่มุ่งเน้นผลไม้คุณภาพสูง จนกระทั่งได้มีการขยายพื้นที่การปลูกชมพูออกไปยังอำเภออื่น ๆ ของจังหวัดสระแก้ว ด้วยศักยภาพข้างต้นชุมชนอำเภอคลองหาดได้ร่วมกันจัดงาน “ชมพูหวานและของดีคลองหาด” เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2541 ณ วัดหนองตะเคียน เพื่อเป็นเวทีแสดงและจำหน่ายผลผลิต รวมทั้งสร้างการรับรู้แก่ผู้บริโภค ต่อมางานดังกล่าวได้ขยายมาจัดบริเวณหน้าอำเภอคลองหาดและจัดสืบเนื่องต่อมาทุกปี จนถึงปี พ.ศ. 2568 นับเป็นครั้งที่ 30 งานดังกล่าวไม่เพียงแต่เป็นเวทีทางการตลาด แต่ยังเป็นสัญลักษณ์ของความภาคภูมิใจในคุณภาพผลผลิตท้องถิ่นซึ่งสะท้อนภูมิปัญญาของเกษตรกรและปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่หล่อหลอมให้เกิดเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชมพูคลองหาด ที่สามารถสร้างผลไม่ท้องถิ่นให้ก้าวสู่การเป็นผลไม้พรีเมียมที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศและระดับสากลได้อย่างยั่งยืน

4. ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

ขอบเขตพื้นที่การผลิต ชมพูคลองหาด ครอบคลุมพื้นที่ 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอคลองหาด อำเภอเขาฉกรรจ์ อำเภอเมืองสระแก้ว อำเภอวังน้ำเย็น อำเภอวังสมบูรณ์ อำเภอวัฒนานคร และอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

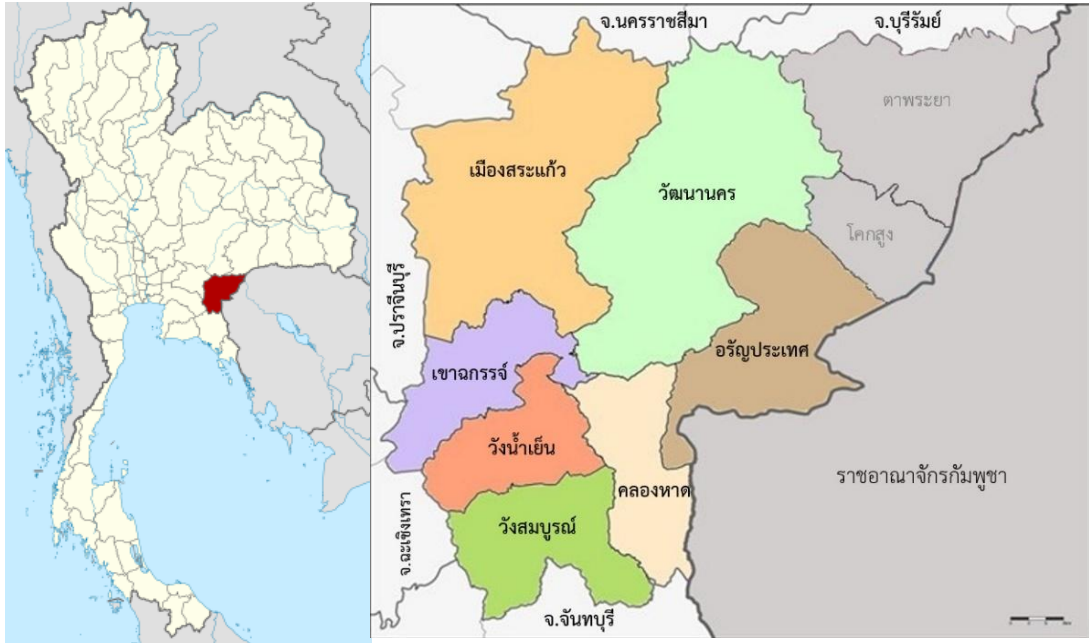
5. การพิสูจน์แหล่งกำเนิด

- (1) ชมพูคลองหาด ต้องปลูกในขอบเขตพื้นที่ที่กำหนด และตามกระบวนการผลิตข้างต้น
- (2) กระบวนการผลิตจะต้องผ่านการควบคุมตรวจสอบ คือ มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิต ผู้ประกอบการค้าชมพูคลองหาด รวมทั้งต้องมีเอกสารกำกับเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้

6. เจื่อนไซที่นายทะเบียนกำหนดตามมาตรา 15

- (1) ให้มีการจัดทำทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ชมพู่คลองหาด
 - (2) ผู้ขอขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิต และผู้ประกอบการค้า จะต้องปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับสมาชิกผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ชมพู่คลองหาด และดำเนินการตามแผนการควบคุมตรวจสอบทั้งกระบวนการผลิตในระดับผู้ผลิตและระดับจังหวัด
-

แผนที่แสดงแหล่งภูมิศาสตร์ ชมพู่คลองหาด

ขอบเขตพื้นที่การผลิต ชมพู่คลองหาด ครอบคลุมพื้นที่ 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอคลองหาด อำเภอเขาฉกรรจ์ อำเภอเมืองสระแก้ว อำเภอวังน้ำเย็น อำเภอวังสมบูรณ์ อำเภอวัฒนานคร และอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว